

Notat
om
tilvalg af arveretsforordningen

1. Baggrund

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis blev vedtaget den 4. juli 2012. Forordningen finder anvendelse i alle medlemsstater undtagen Danmark, Irland og Storbritannien fra den 17. august 2015.

Nedenfor følger en gennemgang af forordningen, gældende dansk ret, betydning for danske borgere, virksomheder og myndigheder ved et tilvalg, lovgivningsmæssige konsekvenser samt økonomiske og administrative konsekvenser.

2. Arveretsforordningen

2.1. Formål

Formålet med forordningen er at gøre behandlingen af arvesager med et grænseoverskridende element mindre kompleks gennem fælles regler om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og offentligt bekræftede dokumenter på arveområdet samt indførelse af et europæisk arvebevis.

Herved bliver det muligt for personer, der har deres sædvanlige opholdssted i EU, at bestemme, hvilke arveretlige regler (arvestatut) der skal finde anvendelse på fordelingen af arv efter dem. Endvidere vil de rettigheder, der tilkommer afdødes arvinger, legatarer, andre pårørende og kreditorer, blive sikret på effektiv vis.

2.2. Anvendelsesområde og definitioner (kapitel I)

Forordningen finder efter artikel 1 og præambelbetragtning nr. 9 anvendelse på alle civilretlige spørgsmål vedrørende arv, herunder navnlig overdragelse, bobestyrrelse og boafvikling. Forordningen finder ikke anvendelse på bl.a. told- og skatteretlige anliggender. Forordningen finder endvidere ikke anvendelse på rettigheder mv., der overdrages på anden måde, herunder f.eks. gaver, forsikringspolicer samt pensionsordninger og lignende ordninger. For så vidt angår tilbageførsel og nedsættelse af gaver samt inddragelsen heraf i beregningen af arvelodder følger det dog af forordningen, at den lov, som efter forordningen finder anvendelse på boets behandling, også finder anvendelse på sådanne tilbageførsler og nedsættelser.

Forordningen berører ikke medlemsstaternes interne organisation med hensyn til, hvilken type myndighed der har kompetence til at behandle arveretlige spørgsmål, jf. artikel 2.

Forordningens artikel 3 indeholder definitioner af en række af de begreber, som anvendes i forordningen.

Ved ”arv” forstås enhver form for overgang af goder, rettigheder og forpligtelser ved dødsfald, hvad enten det drejer sig om en viljesbestemt overførsel ved testamente eller arvepagt eller om overgang ved arv uden testamente.

Ved ”ret” forstås efter artikel 3, stk. 2, enhver judiciel myndighed og andre myndigheder og juridiske aktører med kompetence i arvesager, som udfører en retlig funktion, handler ved en rets delegation af beføjelser eller handler under en rets kontrol, såfremt sådanne myndigheder eller juridiske aktører giver garantier med hensyn til upartiskhed og parternes ret til at blive hørt, og såfremt deres retsafgørelser kan gøres til genstand for anke eller fornyet prøvelse ved en judiciel myndighed og har samme retskraft og virkning, som en retsafgørelse truffet af en judiciel myndighed i samme sag.

Ved ”aftale om arv” forstås en aftale, herunder en aftale, der er resultatet af gensidige testamenter, der – med eller uden vederlag – skaber, ændrer eller ophæver rettigheder i det eller de forventede boer for en eller flere af aftaleparterne.

I forordningen defineres endvidere ”dødsdispositioner” som et testamente, et fælles testamente eller en aftale om arv.

Forordningen indeholder en række yderligere definitioner, herunder bl.a. af begreberne fælles testamente og officielt bekræftede dokumenter.

2.3 Kompetence (kapitel II)

Ifølge forordningens artikel 4 er hovedreglen, at det er retterne i den medlemsstat, hvor afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, der er kompetente til at træffe afgørelse om hele arven.

Det følger af forordningens præambelbetragtning nr. 23, at der ved vurderingen af ”sædvanligt opholdssted” skal foretages en samlet vurdering af afdødes livsomstændigheder i årene forud for dødsfaldet og på dødstidspunktet under hensyn til alle relevante, faktiske forhold, især varigheden og lovligheden af afdødes tilstedeværelse i den pågældende stat samt vilkårene og baggrunden for dennes tilstedeværelse. Der bør altså være tale om en nær og stabil tilknytning til den pågældende stat. Det fremgår videre af præambelbetragtning nr. 24, at det i visse tilfælde kan være vanskeligt at fastlægge afdødes sædvanlige opholdssted, f.eks. hvis afdøde havde slået sig ned i udlandet for at arbejde, men havde bevaret en nær og stabil tilknytning til sit hjemland. Forordningen udelukker ikke, at afdøde i en sådan situation efter omstændighederne må anses for at have haft sit sædvanlige opholdssted i sit hjemland.

Efter anmodning fra en part kan sagen dog henvises til behandling i en anden medlemsstat, hvis arvelader i medfør af forordningens bestemmelse om lovvalg har bestemt, at den anden medlemsstats materielle lov skal finde anvendelse, og den ret, der er kompetent efter forordningen, finder, at denne medlemsstats retter er bedre egnet til at træffe afgørelse i sagen, jf. artikel 6, litra a.

Endvidere kan arveberettigede aftale, at en ret eller retterne i den medlemsstat, hvis lov er valgt efter forordningens bestemmelse om lovvalg, skal have enekompetence til at træffe afgørelse om hele arven. En sådan aftale om værneting skal indgås skriftligt, dateres og underskrives af samtlige arveberettigede, jf. artikel 5, stk. 2.

Forordningens artikel 10 fastsætter endvidere regler om kompetence, når afdøde ikke havde sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat på dødstidspunktet. I sådanne tilfælde er retterne i en medlemsstat, hvor aktiver i boet befinder sig, alligevel kompetente til at træffe afgørelse om hele arven, når den afdøde var statsborger i den pågældende medlemsstat på dødstidspunktet, eller subsidiært at afdøde senest fem år før sagens indbringelse for retten havde sit foregående sædvanlige opholdssted i denne medlemsstat. Når ingen ret i en medlemsstat har kompetence i henhold til ovenstående, har retten i en medlemsstat kompetence til at træffe afgørelse om de af boets goder, der befinder sig på medlemsstatens område.

Efter forordningens artikel 13 er retterne i den medlemsstat, hvor arvingen eller legataren har sit sædvanlige opholdssted, dog altid kompetente til at modtage erklæringer om, hvorvidt arv eller legat vedgås, eller der gives afkald herpå.

Forordningens artikel 17 indeholder endvidere regler om retternes kompetence i relation til behandlingen af litispændens (dvs. regler for behandling af retssager om samme krav anlagt ved flere retter), artikel 18 omhandler indbyrdes sammenhængende krav, og artikel 19 indeholder regler om foreløbige retsmidler.

2.4. Lovvalg (kapitel III)

Som hovedregel skal den materielle lov i den medlemsstat, hvor afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, anvendes på hele arven, jf. artikel 21, stk. 1.

Arveladeren kan dog vælge, at det er loven i den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger på det tidspunkt, hvor valget træffes, der skal anvendes ved behandlingen af hele den pågældendes bo, jf. artikel 22, stk. 1. Arveladers bestemmelse om lovvalg og tilbagekaldelse af lovvalg skal være udtrykkeligt samt være indeholdt i en dødsdisposition eller klart fremgå af en sådan dispositions bestemmelser, jf. artikel 22, stk. 2.

Den lov, der fastlægges i medfør af forordningen, finder efter artikel 23 anvendelse på hele arven fra arvefaldet til overdragelsen af ejendomsretten til arven til de arveberettigede, herunder navnlig spørgsmål om

- udløsende faktorer, tid og sted for arvefaldet,
- fastlæggelse af de arveberettigede, fastlæggelse af deres respektive andele og af den afdødes eventuelle pålæg til dem, samt andre rettigheder i boet, herunder den længstlevende ægtefælles eller partners arveret,
- retten til at arve,
- arveløsgørelse og bortfald af arveretten på grund af en handling,
- overdragelse til arvinger og legatarer af de goder, rettigheder og forpligtelser, der udgør boet, herunder vilkårene og virkningerne af arvens eller legatets vedgåelse eller afkald på arv,
- arvingers, bobestyreres og kuratorers beføjelser, især i forhold til salg af ejendele og betaling af fordringshavere,
- hæftelse for boets gæld,
- tilbageførsel og modregning af gaver, arveforskud eller legater ved beregningen af de forskellige arveberettigedes andele, og
- bodeling.

Forordningen indeholder særlige lovvalgsregler om aftaler om arv. Efter forordningens artikel 25 skal spørgsmål om arveaftalers gyldighed, virkninger og disses ophør som udgangspunkt behandles efter den lov, der i medfør af forordningen ville have fundet anvendelse på arveladers bo, hvis arvelader var død på det tidspunkt, hvor aftalen blev indgået.

Efter forordningens artikel 25, stk. 2, er en aftale om arv, der angår arven efter flere personer, kun gyldig med hensyn til sit indhold, hvis den er gyldig i henhold til alle de love, som i medfør af forordningen skulle finde anvendelse på arven efter alle arveladerne, hvis de var afgået ved døden på samme dag som arvepagtens indgåelse.

Parterne kan dog vælge, at den lov, som arvelader eller en af arveladerne kunne have valgt efter forordningens bestemmelse om lovvalg, skal finde anvendelse på deres aftale om arv, jf. artikel 25, stk. 3.

Efter forordningens artikel 27 er dødsdispositioner, der er udfærdiget skriftligt, gyldige for så vidt angår formen, hvis de opfylder de formkrav, der følger af loven a) i den stat, hvor testator foretog dispositionen, eller aftalen om arv blev indgået, eller b) i en stat, hvor testator eller mindst en af de personer, hvis bo er berørt af en aftale om arv, var statsborger enten på det tidspunkt, hvor dispositionen blev foretaget, eller en aftale blev indgået, eller på dødstidspunktet, eller c) i en stat, hvor testator eller mindst en af de personer, hvis bo er berørt af en aftale om arv, havde bopæl enten på det tidspunkt, hvor dispositionen blev foretaget, eller aftalen blev indgået, eller på dødstidspunktet, eller d) i en stat, hvor testator eller mindst en af de personer, hvis bo er berørt af en aftale om arv, havde sit sædvanlige opholdssted enten på det tidspunkt, hvor dispositionen blev foretaget, eller aftalen blev indgået, eller på dødstidspunktet, eller e) for så vidt angår fast ejendom i den stat, hvor ejendommen er beliggende.

Forordningens artikel 28 indeholder en regel om erklæringer om vedgåelse af eller afkald på arv. Sådanne erklæringer er formelt gyldige, når erklæringerne opfylder betingelserne i enten den lov, der finder anvendelse på bobehandlingen, eller loven i den medlemsstat, hvor den pågældende arving eller legatar har sit sædvanlige opholdssted.

Anvendelse af en bestemmelse i en lov, der er udpeget efter forordningen, kan kun afvises, hvis anvendelse af bestemmelsen er klart uforenelig med de grundlæggende retsprincipper ("ordre public") i domsstaten, jf. artikel 35.

Kapitel III indeholder herudover bestemmelser om anvendelse af visse regler i den medlemsstat, hvor en ejendel befinder sig, særlige arveretlige ordninger, tilpasning af tinglige rettigheder, samtidige dødsfald, boer uden arvinger, uanvendelighed af medlemsstaternes regler om international privatret ("renvoi") samt bestemmelser om stater med mere end et retssystem.

2.5. Anerkendelse og fuldbyrdelse (kapitel IV)

Det fremgår af forordningens artikel 39, at retsafgørelser, der træffes efter forordningen, skal anerkendes i de andre medlemsstater, uden at der stilles krav om en særlig procedure.

Hvis anerkendelsen bestrides, kan en part efter proceduren i forordningens kapitel IV få fastslået, at afgørelsen skal anerkendes, jf. artikel 39, 2. led.

En retsafgørelse skal efter artikel 40 ikke anerkendes, hvis anerkendelsen er åbenbart i strid med grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som anmodningen rettes til ("ordre public"), hvis der i forbindelse med en udeblivelsesafgørelse ikke er sket forkyndelse af det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument i god tid og på en sådan måde, at sagsøgte kunne varetage sine interesser under sagen, medmindre sagsøgte har undladt at anfægte afgørelsen, selv om vedkommende havde mulighed for at gøre det, hvis retsafgørelsen er uforenelig med en retsafgørelse truffet i en retssag mellem de samme parter i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, eller hvis retsafgørelsen er uforenelig med en anden tidligere retsafgørelse, som opfylder betingelserne for anerkendelse.

Retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat og kan fuldbyrdes i denne medlemsstat, kan fuldbyrdes i andre medlemsstater, når retsafgørelserne efter anmodning fra en berettiget part er blevet erklæret for eksigible (dvs. kan fuldbyrdes) i den pågældende medlemsstat efter den procedure, som er beskrevet i forordningens artikel 45-58.

Herudover indeholder kapitel IV bl.a. et forbud mod prøvelse af sagens realitet med hensyn til afgørelser truffet i en anden medlemsstat, jf. artikel 41, samt bestemmelser om udsættelse af anerkendelse af en afgørelse fra en anden medlemsstat, når der verserer en appel- eller genoptagelsessag i domsstaten, jf. artikel 42.

2.6. Officielt bekræftede dokumenter (kapitel V)

Det fremgår af forordningens artikel 59, 1. led, at officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt i en medlemsstat, skal have samme beviskraft i en anden medlemsstat, som de har i domsstaten, forudsat at dette ikke klart strider mod de grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den pågældende medlemsstat.

Det fremgår videre af artikel 59, 2. led, at anfægtelsen af et officielt bekræftet dokumentets ægthed skal forelægges for retterne i domsstaten. Af artikel 59, 3. led, fremgår det, at anfægtelser

vedrørende de retshandler eller retlige forhold, der er registreret i dokumentet, skal forelægges for de domstole, som har kompetence i medfør af forordningen.

Det fremgår endvidere af artikel 59, 3. led, at et officielt bekræftet dokument, som er blevet anfægtet, ikke skal have nogen virkning i en anden medlemsstat med hensyn til det anfægtede spørgsmål, så længe anfægtelsen verserer for den kompetente ret.

Det fremgår af artikel 60, 1. led, at officielt bekræftede dokumenter, der er udstedt og eksigible i en medlemsstat, efter anmodning skal erklæres eksigible i en anden medlemsstat efter proceduren i forordningens artikel 45-58.

Det fremgår af artikel 60, 3. led, at den ret, der behandler en appel af en afgørelse om eksigibilitet, kun kan afslå at erklære et dokument for eksigibelt eller ophæve en afgørelse om eksigibilitet, hvis fuldbyrdelsen af dokumentet åbenlyst vil stride mod grundlæggende retsprincipper i fuldbyrdelsesmedlemsstaten ("ordre public").

Artikel 61 vedrører anerkendelse af retsforlig og retsforligs eksigibilitet.

2.8. Europæiske arvebeviser (kapitel VI)

Efter forordningens artikel 62 indføres der et europæisk arvebevis, som udgør bevis for arvingers og legatarers status eller rettigheder samt for bobestyreres og kuratorers beføjelser. Anvendelsen af beviset er ikke obligatorisk og træder ikke i stedet for interne dokumenter, der anvendes med tilsvarende formål i medlemsstaterne.

Formålet med beviset er, at det skal kunne anvendes af arvinger, legatarer med direkte rettigheder i arvesagen og bobestyrere, som i en anden medlemsstat har behov for at påberåbe sig deres status eller udøve deres rettigheder eller beføjelser, jf. artikel 63. Beviset udstedes efter anmodning fra disse personer, jf. artikel 65.

Beviset udstedes i den medlemsstat, hvis domstole er kompetente i henhold til bestemmelserne i forordningens kapitel II, jf. artikel 64.

Forordningens artikel 65 og 66 indeholder herudover regler om ansøgning og sagsbehandling i sager om udstedelse af beviset.

Europæiske arvebeviser skal udstedes efter proceduren i kapitel VI, når de forhold, der skal attesteres, er fastslået i henhold til den lov, der finder anvendelse på arven mv., jf. artikel 67. Beviset udstedes på formular IV, som findes i bilag 4 i Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014 af 9. december 2014.

Efter forordningen skal det europæiske arvebevis være gældende i samtlige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure, jf. artikel 69.

Forordningens artikel 71 indeholder bestemmelser om proceduren for berigtigelse, ændring eller tilbagekaldelse af europæiske arvebeviser, og artikel 72 indeholder regler om klageadgang. Det følger af forordningens artikel 70, at originalbeviset opbevares af den udstedende myndighed, som udsteder kopier til enhver person med retlig interesse heri. Kopiens gyldighed er som udgangspunkt begrænset til seks måneder. Herefter må indehaveren anmode om udstedelse af en ny kopi.

2.9. Almindelige og afsluttende bemærkninger (kapitel VII)

Forordningens kapitel VII indeholder bl.a. bestemmelser om forordningens forhold til internationale konventioner (artikel 75), oplysninger om lovgivning, der skal stilles til rådighed for offentligheden (artikel 77), proceduren for ændring af udformningen af formularer (artikel 80), udvalgsprocedure (artikel 81), revisionsklausul (artikel 82), overgangsbestemmelser (artikel 83) samt bestemmelser om ikrafttræden (artikel 84). Forordningen finder anvendelse fra 17. august 2015.

3. Gældende dansk ret

3.1. Kompetence

3.1.1. Processuelle indlændinge

En dansk skifteret er kompetent til at behandle et dødsbo, hvis afdøde på dødstidspunktet havde hjemting her i landet (dvs. var såkaldt ”processuel indlænding”), jf. dødsboskiftelovens § 2.

Processuelle indlændinge er efter retspraksis personer, som på grund af deres bopæl- eller opholdssted har en mindst lige så stærk tilknytning til Danmark som til udlandet.

Statsborgerskab er i denne henseende principielt uden betydning.

Foreligger der dansk skiftekompetence, er det fast antaget, at skiftet som udgangspunkt omfatter samtlige aktiver, der tilhører afdøde. Aktiver, der befinder sig i udlandet, skal således også så vidt muligt inddrages under skiftet i Danmark.

3.1.2. Processuelle udlændinge

Hvis afdøde ikke havde hjemting i Danmark, kan boet eller en del af dette i henhold til dødsboskiftelovens § 2, stk. 2, nr. 1, alligevel behandles ved en dansk skifteret, når den afdøde var dansk statsborger eller havde anden særlig tilknytning til Danmark og efterlader sig aktiver, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet. Tilsvarende kan der efter dødsboskiftelovens § 2, stk. 2, nr. 2, ved en dansk skifteret behandles aktiver i Danmark, der ikke inddrages under en bobehandling i udlandet.

3.1.3. Nordiske statsborgere

Den nordiske konvention om arv og skifte¹ fastsætter særlige regler om skiftekompetence for så vidt angår dødsboer efter danske, finske, islandske, norske og svenske statsborgere, der var bosat i et af de nordiske lande på dødsfaldstidspunktet, jf. konventionens artikel 1.

I medfør af artikel 19, stk. 1, henhører skiftebehandlingen som hovedregel under retterne i den medlemsstat, hvor afdøde var bosat ved sin død.

---

¹ Konvention af 19. december 1934, som ændret ved overenskomst af 9. december 1975, jf. bekendtgørelse nr. 348 af 24. juni 1976 om ikrafttræden af konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte. Landene har den 1. juni 2012 undertegnet en ændringsoverenskomst. Ændringen er ikke trådt i kraft, da landene endnu ikke har ratificeret.

Danske skifteretter har således i relation til nordiske statsborgere, der er bosat i et af de nordiske lande, som hovedregel kun kompetence, når afdøde havde bopæl i Danmark.

Uskiftede boer skiftes dog i deres helhed i den stat, hvor den længstlevende ægtefælle er bosat eller ved sin død var bosat, jf. artikel 19, stk. 2.

Tvistigheder om retten til arv kan anlægges i en anden kontraherende stat end bopælsstaten, hvis parterne er enige herom. Det forudsætter dog, at sagen ikke er – eller tidligere har været – under behandling i en kontraherende stat, jf. artikel 21, stk. 2.

3.2. Lovvalg

3.2.1. Arvestatuttet efter dansk rets almindelige regler om international privatret

Når en dansk skifteret har kompetence til at forestå et dødsboskifte, skal der foretages et valg af arvestatut, dvs. et valg af, hvilket lands lovgivning der skal finde anvendelse på bobehandlingen.

Arvestatuttet omfatter samtlige arveretlige regler, herunder reglerne om, hvem der er arvinger, tvangsarvinger og legale arvinger, samt reglerne om arveladers testationskompetence, udelukkelse og bortfald af arveret samt arvens fordeling mv. Der gælder dog særlige lovvalgsregler vedrørende arveretlige aftaler og formen for testamenter.

Arvestatuttet finder anvendelse på samtlige afdødes aktiver, herunder løsøre og – som hovedregel – også fast ejendom.

Arvestatuttet er efter retspraksis som udgangspunkt loven i det land, hvor arvelader sidst havde domicil. Domicil defineres i dansk ret som den stat eller det territoriale retsområde, som en person har bopæl eller ophold i, i den hensigt varigt at forblive der eller i det mindste uden hensigt til, at opholdet kun skal være midlertidigt. Begrebet er således ikke sammenfaldende med det processuelle hjemtingsbegreb, idet domicillandsbegrebet er snævrere end hjemtingsbegrebet. En person kan kun have domicil ét sted. En person med domicil i et land vil altid anses for at have hjemting dér (bopæl eller sædvanligt opholdssted), men en person med hjemting i et land kan ikke altid anses for også at have domicil dér.

Afdødes domicillov fraviges dog som arvestatut, hvis arvingerne under skiftet aftaler, at dansk arveret skal finde anvendelse, medmindre arvelader i testamentet har udelukket, at dansk ret skal kunne finde anvendelse. Afdødes domicillov fraviges endvidere som arvestatut for så vidt angår fast ejendom beliggende i en anden stat end domicilstaten, såfremt der i denne stats lovgivning (lex situs) gælder særlige regler om arvemåden til en sådan fast ejendom.

3.2.2. Lovvalg efter den nordiske konvention om arv og skifte

I dødsboer efter danske, finske, islandske, norske og svenske statsborgere, der var bosat i et af de nordiske lande på dødsfaldstidspunktet, anvendes som udgangspunkt loven i det land, hvor afdøde havde bopæl på dødstidspunktet, jf. artikel 1, stk. 1, i den nordiske konvention om arv og skifte. Begrebet ”bopæl” forstås herved som domicil i de danske internationale privatretlige regler.

Herfra gælder dog den undtagelse, at en arving eller legatar, for hvem spørgsmålet har retlig betydning, kan begære, at lovgivningen i det land, hvor afdøde var statsborger, skal anvendes, såfremt afdøde ikke inden for de sidste fem år før sin død havde været bosat i domicilstaten.

Det er udgangspunktet i den nordiske konvention om arv og skifte, at det efter artikel 1 udpegede arvestatut finder anvendelse på samtlige arveretlige spørgsmål, medmindre det pågældende spørgsmål er særligt undtaget i konventionen.

Konventionen indeholder særlige bestemmelser om lovvalget for så vidt angår behandlingen af testamenter (artikel 8-11), arvepagter, arveafkald og dødsgaver (artikel 12), visse spørgsmål om fast ejendom med tilbehør (artikel 13), adoptioners arveretlige virkning (artikel 14), forbrydelse af retten til arv og arveløsgørelse (artikel 15), forældelse af retten til arv (artikel 16), arveladers gæld (artikel 17 og 18) samt uskiftet bo (artikel 19).

3.2.3. Særlige lovvalgsregler for testamenter

Der gælder en række særlige regler om lovvalg i sager om habilitet til at foretage testamentariske dispositioner, formgyldighed for testamentariske dispositioner og fortolkning af testamenter, jf.

herved dansk international privatrets almindelige regler, Haagertestamentskonventionen² og den nordiske konvention om arv og skifte.

Spørgsmål om testators habilitet, hvorved forstås spørgsmålet om, hvorvidt testator har den fornødne alder og evne til at handle fornuftsmæssigt, bedømmes ifølge retspraksis efter testators domicillov på tidspunktet for oprettelsen, ændringen eller tilbagekaldelsen af testamentet.

Formkrav for testamenter bedømmes efter Haagertestamentskonventionens regler, der finder anvendelse, uanset om testator var bosat i en kontraherende stat, og uanset om konventionens regler fører til anvendelse af loven i en kontraherende stat, jf. konventionens artikel 6.

Ifølge konventionens artikel 1 er en testamentarisk disposition formgyldig, blot formkravene i én af følgende love er opfyldt: 1) Oprettelsesstedets lov, 2) testators statsborgerskabslov ved oprettelsen eller ved død, 3) loven i testators domicilstat ved oprettelsen eller ved død, 4) loven på testators bopæl ved oprettelsen eller ved død, og – for så vidt angår fast ejendom – 5) loven i den stat, hvor ejendommen er beliggende. Ifølge konventionens artikel 2, stk. 1, finder artikel 1 også anvendelse på tilbagekaldelse af testamentariske dispositioner. Efter Haagertestamentskonventionens artikel 1, stk. 3, skal spørgsmålet om, hvorvidt testator havde domicil på et bestemt sted, afgøres efter reglerne på dette sted.

Med hensyn til fortolkning af et testamente antages det i teorien, at et testamente som udgangspunkt skal fortolkes i overensstemmelse med fortolkningsreglerne i arvestatuttet, om end der med henblik på at fastslå testators hensigt i betydeligt omfang må tages hensyn til fortolkningsprincipperne i testators domicillov på tidspunktet for den testamentariske disposition.

For testamenter omfattet af den nordiske konvention om arv og skifte gælder lovvalgsregler vedrørende gyldigheden af testamenter, der svarer til Haagerkonventionens regler, jf. artikel 8 i den nordiske konvention om arv og skifte.

---

²Jf. Bekendtgørelse nr. 459 af 14. september 1976 om ikrafttræden af Haagerkonvention af 5. oktober 1961 om lovkonflikter vedrørende formen for testamentariske dispositioner.

3.3. Anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske skiftebehandlinger

3.3.1. Dansk rets almindelige regler

Dansk ret indeholder ikke lovfæstede regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af fremmede skiftebehandlinger. Dødsboskiftelovens § 3 giver justitsministeren hjemmel til at fastsætte bestemmelser, hvorefter afgørelser fra udenlandske domstole og myndigheder vedrørende dødsboskifte skal have bindende virkning og kunne fuldbyrdes her i riget, hvis de har sådanne virkninger i den stat, hvor afgørelsen er truffet, og anerkendelsen og fuldbyrdelsen ikke ville være åbenbart uforenelig med dansk retsorden ("ordre public"). Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Det antages, at en fremmed skiftebehandling anerkendes her i landet, i hvert fald når skiftet foretages i afdødes domicilland. Det må formentlig også antages, at skiftebehandlinger, hvor den skiftende myndigheds internationale kompetence er baseret på afdødes nationalitet, anerkendes.

Den fremmede skifteret eller det fremmede bo skal dokumentere sin ret til at råde over boets aktiver og passiver i henhold til sin hjemstats lovgivning.

Herefter vil retten til boets aktiver og passiver blive anerkendt her i landet. En dansk skifteret, der yder skifteretlig bistand her i landet, skal dog sikre sig, at det fornødne i forhold til afdødes gæld i Danmark er iagttaget.

Også den legitimation, der følger af det udenlandske skifte for arvinger og legatarer, som på det fremmede skifte har fået udlagt aktiver, der befinder sig her i Danmark, vil blive anerkendt her i landet.

3.3.2. Den nordiske konvention om arv og skifte

Den nordiske konvention om arv og skifte indeholder bestemmelser om anerkendelse og fuldbyrdelse af skiftebehandlinger omfattet af konventionen.

Ifølge konventionens artikel 28 skal anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser og forlig om ret til arv eller legat mv. afgøres efter loven i det land, hvor anerkendelse og fuldbyrdelse søges. For

dansk rets vedkommende betyder det, at afgørelser i henhold til den nordiske konvention om arv og skifte anerkendes og fuldbyrdes her i landet i overensstemmelse med reglerne i den nordiske domslov³, jf. lovens § 7, stk. 1, nr. 5. Fuldbyrdelse i Danmark sker ved umiddelbar henvendelse til fogedretten, jf. § 9, stk. 1, i den nordiske domslov.

Det bemærkes, at reglerne i den nordiske domslov efter lovens § 7, stk. 2, ikke finder anvendelse på sager, der er omfattet af en konvention, som er gennemført i dansk ret ved lov om EF-domskonventionen mv.⁴, herunder ved bekendtgørelse i medfør af den nævnte lovs § 15, og heller ikke i det omfang andet følger af regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser og forlig på særlige retsområder.

Bruxelles I-forordningen⁵ finder ikke anvendelse på spørgsmål om arv efter loven eller testamente.

4. Betydning for borgere, virksomheder og myndigheder

Nedenfor gennemgås de væsentligste forskelle mellem forordningen og de gældende danske regler.

4.1. Kompetence

4.1.1. Parallele bobehandlinger undgås

Arveretsforordningen regulerer udtømmende medlemsstaternes kompetence til at behandle arvesager. Forordningen sørger således for at henlægge den samlede behandling af et dødsbo til retterne i én medlemsstat.

I det nuværende system har hver enkelt medlemsstat egne regler om den internationale kompetence. Der er f.eks. en række medlemsstater, som anser sig for kompetente til at behandle en arvesag, hvis afdøde var statsborger i den pågældende medlemsstat, mens andre medlemsstater – ligesom Danmark – lægger vægt på afdødes bopæl/opholdssted. Sådanne forskelle i reglerne kan betyde, at flere medlemsstater anser sig for kompetente til at behandle det samme dødsbo.

---

³ Lovbekendtgørelse nr. 635 af 15. september 1986 af lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav og om ændring af retsplejeloven med senere ændringer.

⁴ Lov nr. 325 af 4. juni 1986 om EF-domskonventionen mv., som ændret ved Lov nr. 209 af 29. marts 1995.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.

Et tilvalg af forordningen vil indebære, at den situation, hvor andre medlemsstater anser sig for kompetente til at behandle et dødsbo, som de danske skifteretter efter den gældende ordning i dødsboskifteloven har international kompetence til at behandle, ikke kan opstå.

De danske regler om umiddelbar international kompetence i forhold til processuelle indlændinge er baseret på, om afdøde havde hjemting i Danmark. Det danske hjemtingsbegreb må anses for at være stort set sammenfaldende med forordningens begreb ”sædvanligt opholdssted”, idet hjemtingsbegrebet dog ikke udelukker dansk skiftekompetence, selvom afdøde havde en lige så stærk tilknytning til et andet land, jf. ovenfor i pkt. 3.1.1.

Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at de andre medlemsstater uden et dansk tilvalg af forordningen som følge af forordningens kompetenceregler automatisk vil anse sig for inkompetente til at behandle et dødsbo, som er omfattet af dansk umiddelbar international kompetence, idet det efter forordningen fortsat vil være muligt for medlemsstaterne at behandle i hvert fald dele af et dødsbo, uanset at afdøde ikke havde sædvanligt opholdssted i den pågældende medlemsstat på dødstidspunktet. Medlemsstaterne vil således under visse omstændigheder have subsidiær kompetence til at behandle aktiver, som befinder sig i den pågældende medlemsstat, når den afdøde ikke havde sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat, som er omfattet af forordningen, på dødstidspunktet. Forordningen er som følge af retsforbeholdet ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

4.1.2. International kompetence i forhold til processuelle udlændinge

Et tilvalg af forordningen vil betyde, at de danske regler om international kompetence i forhold til processuelle udlændinge, jf. pkt. 3.1.2. ovenfor, ikke kan opretholdes i forhold til dødsboer, hvor afdøde på dødstidspunktet havde sit sædvanlige opholdssted i en anden medlemsstat. De danske regler kan opretholdes i forhold til afdøde, der havde bopæl eller sædvanligt opholdssted i et land uden for EU på dødstidspunktet.

Adgangen for danske skifteretter til at behandle boet efter en afdød dansk statsborger med sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat på dødstidspunktet vil i stedet følge af

forordningens regler. Arvingerne vil således – såfremt afdøde har valgt, at dansk lovgivning skal finde anvendelse på arven efter sig – kunne aftale, at sagen skal behandles i Danmark. Det vil i givet fald – i modsætning til i dag – være det samlede dødsbo, som så skal behandles i Danmark.

Den internationale kompetence i dansk ret lægger ikke vægt på, om afdøde var dansk statsborger på dødstidspunktet. Forordningen knytter imidlertid indirekte afdødes statsborgerskab sammen med kompetencereglerne, idet arvelader efter forordningen har mulighed for at foretage et lovvalg til fordel for loven i den medlemsstat, hvor den pågældende er statsborger på tidspunktet, hvor lovvalget foretages, eller på dødstidspunktet. Dette fører som nævnt ovenfor til, at arvingerne efter en afdød dansk statsborger, som på dødstidspunktet havde sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, kan aftale, at arvesagen skal behandles i Danmark, uden at afdøde i øvrigt skal have haft tilknytning til Danmark. Det indebærer f.eks., at en dansk statsborger, der som pensionist har bosat sig i Spanien, kan vælge, at arven efter den pågældende skal behandles efter danske regler, hvorefter arvingerne har mulighed for at aftale, at sagen så også skal behandles i Danmark.

4.2. Lovvalg

Et tilvalg af forordningen vil betyde, at spørgsmålet om, hvilken medlemsstats regler der skal finde anvendelse, afgøres efter forordningen. Forordningens hovedregel er, at reglerne i den medlemsstat, hvor afdøde havde sit sædvanlige opholdssted på dødstidspunktet, skal anvendes på hele arven.

Et tilvalg af forordningen vil endvidere betyde, at kompetence og lovvalg som hovedregel følges ad. I de tilfælde, hvor en afdød med sædvanligt opholdssted i Danmark på dødstidspunktet måtte have valgt, at en anden medlemsstats lovgivning skal finde anvendelse på arven, vil der som nævnt ovenfor i pkt. 2.3 være mulighed for, at den danske skifteret henviser sagen til behandling i den medlemsstat, hvis lovgivning skal finde anvendelse.

4.3. Gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse

Medlemsstaterne skal anerkende og fuldbyrde hinandens afgørelser om arv. Der er som nævnt ovenfor i pkt. 2.5 kun begrænsede muligheder for at afslå anerkendelse og fuldbyrdelse. Den

nemmere adgang til anerkendelse og fuldbyrdelse, som følger af den nordiske konvention om arv og skifte, vil kunne opretholdes ved et tilvalg af forordningen.

Et tilvalg af forordningen vil således betyde, at andre medlemsstater som klart udgangspunkt skal anerkende og fuldbyrde afgørelser om arv fra Danmark. Som det fremgår ovenfor i pkt. 3.3.1 anerkender Danmark allerede i dag i vidt omfang afgørelser om arv fra udlandet.

Det bemærkes, at arveretsforordningen ikke har betydning for de danske regler om udlændinges erhvervelse af fast ejendom i Danmark. Erhvervelse af fast ejendom ved arv kan imidlertid allerede i dag ske uden justitsministerens tilladelse, jf. § 2 i lov om erhvervelse af fast ejendom⁶.

4.4. Det europæiske arvebevis

Et tilvalg af forordningen vil betyde, at danske arvinger og legatarer kan vælge at få udstedt et europæisk arvebevis ved den skifteret, som har kompetencen til at udstede beviset. Arvebeviset viser arvingens status og rettigheder i arvesagen og vil kunne anvendes direkte over for aktører, f.eks. banker, i andre medlemsstater, som skal foretage udbetaling eller udlevering af aktiver til arvingen. Arvingerne kan således med arvebeviset på en nem måde godtgøre, at de er berettigede til at modtage aktiver.

På tilsvarende måde vil en arving i en arvesag, som er behandlet i en anden medlemsstat, kunne anvende et arvebevis over for f.eks. en dansk bank, hvor afdøde havde konti, hvorefter banken er berettiget til at udbetale indeståendet til den pågældende.

5. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det følger af Traktatens artikel 288, at en forordning er almenyldig. Den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat. Det følger heraf, at en forordning hverken må eller skal gennemføres i national ret. En forordning kan imidlertid indeholde direkte krav til udformningen af national lovgivning eller på anden indirekte måde forudsætte ledsagende national lovgivning for at kunne fungere.

---

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2014 om erhvervelse af fast ejendom.

Arveretsforordningen kan således som udgangspunkt stå alene. Der er derfor ikke behov for generelt at indrette dansk lovgivning i overensstemmelse med forordningen.

Der vil dog på baggrund af en nærmere lovteknisk gennemgang kunne være behov for lovændringer for at sikre forordningens praktiske anvendelse.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Et tilvalg af arveretsforordningen forventes ikke at ville have økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning.